

Trakya’da Bir Derslik Binasının Hikayesi: Dr. Ratip Kazancıgil için Bir Vefa* The Story of a Classroom Building in Thrace: A Fidelity for Dr Ratip Kazancıgil

F Gülsüm Önal¹

¹Dr Öğr Üyesi, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, <https://orcid.org/0000-0002-1981-6611>

Öz

Amaç: Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde bulunan Dr. Ratip Kazancıgil Derslik Binası üzerinden, binanın adını aldığı Ratip Hoca’nın çok yönlü hekim kimliğini ve tıp tarihindeki yerini tanıtmak amacıyla yapılan bu çalışmanın, gelecek nesillere ışık tutacağı düşünülmektedir.

Yöntem: Araştırma verileri 1 Mayıs 2022 - 1 Eylül 2022 tarihler arasında literatür taraması ve kaynak kişi görüşmesi yapılarak toplandı. Araştırmada Dr. Ratip Kazancıgil’in (1920-2017) yaşamı, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi’nin tarihi literatür ışığında gözden geçirilip, Amfi Binası tanıtılarak, derslik binasına Hoca’nın isminin verilme süreci ayrıntılı olarak ele alındı. Elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılarak literatür ve döneme ait fotoğraflar ışığında karşılaştırmalı olarak değerlendirildi.

Bulgular: Araştırmaya konu olan Dr. Ratip Kazancıgil’in Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi’ne yolu düşen herkesin hemen görebildiği bir konumda olan, günün her saatinde öğrencilerle dolup taşan çok sayıda modern amfiyi barındıran bu binanın üniversitenin en büyük amfi binası olduğu görülmüştür. Dr. Ratip Kazancıgil’in yaşamıyla hekimlere rol model olduğu, Tıp Fakültesi’ne kuruluşundan itibaren sahip çıkarak emek verdiği, tüm Trakya Üniversitesi ve Edirne şehrine büyük katkı sağladığı ve en yeni ve büyük derslik binasına, O’nun adını verme kararı üniversitenin tüm kurullarında oy birliği ile benimsendiği tespit edilmiştir. Karar süreci büyük memnuniyet ile karşılanan derslik binasının açılış töreninin de, Hoca’nın sağlığında kendisinin katılımıyla yapılmış olması özgün bir örnektir.

Sonuç: Amfi binasının kendisinin ve başka bir örneği olmayan adlandırılma sürecinin Dr. Ratip Kazancıgil’in bize yaşamıyla verdiği dersler için bir vefa örneği olduğu görülmüştür. Bu sürecin tıp tarihinde ve tıp eğitiminde yeri olan hocalarımız için, diğer fakülterlere de “Ustalara Saygı” bağlamında örnek oluşturabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelime: Tıp Tarihi, Ratip Kazancıgil, Tıp Eğitimi, Rol Model

ABSTRACT

Purpose: In this study, which was carried out over the Dr. Ratip Kazancıgil Classroom Building at the Trakya University Faculty of Medicine, to introduce the versatile physician identity of Ratip Teacher and his place in the history of medicine, will shed light on future generations.

Method: The research data were collected between May 1, 2022 and June 1, 2022 by means of literature. In the research, The life of Dr. Ratip Kazancıgil (1920-2017) was reviewed in the light of the historical literature of the Trakya University Faculty of Medicine, with the introduction of the Dr. Ratip Kazancıgil amphitheatre building and the process of giving the teacher's name to the classroom building was discussed in detail. The obtained data were transferred to the computer environment and evaluated comparatively in the light of the literature and photographs of the period.

Results: It has been seen that this building, Dr. Ratip Kazancıgil's Amphitheatre, at Trakya University Faculty of Medicine, is located in a place that can be seen by anyone who passes by, and, which houses many modern lecture halls that are overflowing with students at all hours of the day, is the largest lecture hall of the university. Dr. Ratip Kazancıgil, a role model for all generations with his life, a protector for the Faculty of Medicine since its birth, made great contributions to the entire Trakya University and the entire city of Edirne. It was determined to name the newest and largest classroom building after him, and accepted, with a large majority of votes in all boards of the university. It is a unique example that the opening ceremony of the classroom building, whose decision process was met with great pleasure, was held with the participation of the Ratip Teacher while he was alive.

Conclusion: The amphitheater itself and its unique naming process, It has been seen that Dr. Ratip Kazancıgil is an example of fidelity for the lessons he gave us in his life. It is thought that this process can set an example for our professors who have a place in the history of medicine and medical education, and to other faculties in the context of "Respect for Masters".

Keywords: History of Medicine, Ratip Kazancıgil, Medical Education, Role Model

*Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi, 2022; ... (...): ...-...

DOI: ...

e-ISSN: 1309-8004, ISSN 1309-761X

Geliş Tarihi – Received: 4 Temmuz 2022; Kabul Tarihi - Accepted: 5 Eylül 2022

İletişim - Correspondence Author: F Gülsüm Önal <fgulsumonal@trakya.edu.tr>

Giriş

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi, 1974 yılında İstanbul Üniversitesi Edirne Tıp Fakültesi adıyla kurulmuş, ilk döneminde İstanbul Üniversitesi Edirne Tıp Fakültesi olarak Cerrahpaşa Tıp Fakültesi bünyesinde faaliyet göstermiştir. 1982 yılında Edirne Devlet Hastanesi'nin bir bölümünde hizmet vermeye başlamış, ardından kendi hastane binasının yapımı hızlandırılarak 1984 yılında yapımı tamamlanan kısmı kullanıma açılmıştır. İzleyen dönemde adım adım taşınma gerçekleşip ilk kez 1986 yılında eğitim-öğretim ve sağlık hizmetleri kendi binalarında verilmeye başlanmıştır. 1999 yılı sonunda 105.000 m² kullanım alanına sahip hastane binası inşaatının tamamı bitirilmiş ve hizmete açılmıştır. Kampüs içinde 2 bloktan oluşan Temel Bilimler binasının da 1998 yılı sonunda hizmete girmesiyle eğitim-öğretim alanları genişlemiştir (**Şekil 1**).¹

2017-2018 döneminde Türkiye Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Ulusal Standartlarını karşıladığı saptanarak akredite edilmiş olan fakülte, uluslararası öğrencilerin de tercih ettikleri ve komşu ülkelerle de bilimsel işbirliğini geliştiren biçimde hizmet vermeye devam etmektedir.

Şekil 1. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Görünümü

Tıp Fakültesinin tarihi ile Ratip Kazancıgil'in kişisel tarihinin kesişimi ise daha üniversitenin kuruluş döneminde başlamıştır. Edirne'de bir üniversite kurulma fikri tarihi gerçekte daha eskidir; 1957 yılında Edirne'de yapılan bir Üniversite Haftası'nda Prof. Dr. Süheyl Ünver tarafından bir enstitü kurulması önerisi ortaya atılmış, yıllar içinde bu fikir olgunlaşarak üniversitenin kurulmasına dönüşmüştür. Bu dönüşümde Dr. Ratip Kazancıgil'in de büyük katkıları olmuş, özellikle Cerrahpaşa'da başlayan ilk eğitimlerden sonra Tıp Fakültesi'nin Edirne'ye taşınması döneminde Kazancıgil'in İl Sağlık Müdürü görevinde olması da önemli rol oynamıştır (**Şekil 2, Şekil 3**).^{2,3}

Şekil 2. Fakülte Hastanesi için arsa araştırmaları sırasında İl Sağlık Müdürü Dr. Ratip Kazancıgil

Şekil 3. Trakya Üniversitesi'nin Açılışı

24 Aralık 1981'de Edirne Valisi Enver Hızlan, Edirne Tıp Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Rüknettin Öğütman, Edirne Devlet Hastanesi Başhekimi Dr. Yusuf Cansever ve İl Sağlık Müdürü Kazancıgil arasında ön protokol imzalanmıştır. Bu protokol ile Edirne Devlet Hastanesi'nin bir bölümü Edirne Tıp Fakültesi'ne verilmiş böylece fakülte Edirne'de eğitim yapabilecek bir binaya kavuşmuştur.⁴

Yöntem

Araştırma verileri 1 Mayıs 2022 - 1 Eylül 2022 tarih aralığında arşiv, literatür taraması ve kaynak kişi görüşmesi yapılarak toplanmıştır. Elde edilen veriler, döneme ait fotoğraflar karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Tıp tarihi açısından önemli olan Sağlık Bilimleri Derslik Binasına Hoca'nın isminin Verilme Süreci üzerine, tarih araştırması metodolojisine uygun olarak yazar tarafından mekan, zaman ve toplum olmak üzere üç unsur tespit edildi, irdelendi. Zamanın bütün şartları, mekanın bütün özellikleri toplumun sosyo kültürel yapısı ortaya çıkarıldı.⁵

Sırasıyla Dr. Ratip Kazancıgil Derslik Binası, Hoca'nın özgeçmişi, Sağlık Bilimleri Derslik Binasına Hoca'nın isminin verilme süreci – fikrin doğuşu, Dr. Ratip Kazancıgil Derslik Binası Açılış Töreni hakkında bilgiler arşivden elde edilen bilgiler ve fotoğraflarla irdelendi. Çalışmada dönemin dekanı ile görüşme yapılmıştır. Binanın açılış karar sürecindeki ilgili resmi belgelere dayanılarak elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarıldı. Literatür ve döneme ait fotoğraflar ışığında karşılaştırmalı olarak değerlendirildi. Araştırma için Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığından 25.08.2022 tarihli, E-22121724-060.99-307382 sayılı izin alınmış, çalışmanın tüm süreci tarih metodolojisine uygun olarak yapılmıştır.

Bulgular

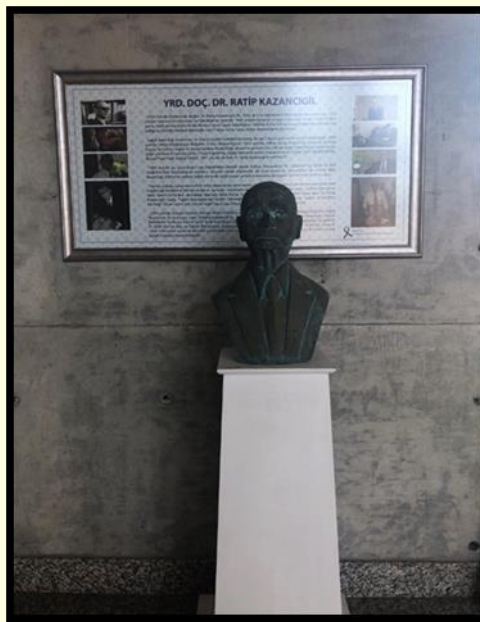
Dr. Ratip Kazancıgil Derslik Binasının Günümüzdeki Görünümü

Ratip Hoca, örnek ve özgün akademik kişiliği ile pek çok çalışmaya konu olmuştur ancak onun adını yaşatan bu amfi binasının tarihini anlatan çalışma bulunmamaktadır. Öte yandan Türkiye’de, köklü tarihe sahip Tıp Fakültelerinde, hocaların adıyla anılan derslikler var olmakla birlikte, bir hocanın isminin tüm binaya verildiği örneğe rastlanmamıştır. Özellikle içinde hocaya ait bir oda da tahsis edilmesi ve açılış töreninin kendisinin de katılımıyla yapılmış olması bu binanın diğer özgün boyutlarıdır.

Bugün “Tıp Fakültesi Dr. Ratip Kazancıgil Derslik Binası” adı verilmiş binanın yapımına 2014 yılında başlanmış, 2015 sonunda inşaat tamamlanmış ve binada eğitime başlanmıştır. Tıp Fakültesi’ne yolu düşen herkesin hemen görebileceği biçimde konumlanmış olan binanın içindeki derslikler günün her saatinde öğrencilerle dolup taşan canlılıktadır. Binaya giren herkesi önce giriş katında tam karşıda ilk görebilecek yerde, Ratip Hoca’nın büstü ve tanıtım panosu karşılamaktadır. Yine giriş katında girer girmez sol tarafta, Ratip Hoca için tahsis edilmiş, hayattayken kullanmaya nail olduğu, günümüzde de hala korunan ona odası bulunmaktadır (*Şekil 4, Şekil 5, Şekil 6*).

Şekil 4. Tıp Fakültesi Dr. Ratip Kazancıgil Derslik Binası

Şekil 5. Dr. Ratip Kazancıgil’i Anlatan Köşe

Şekil 6. Bina içinde Dr. Ratip Kazancıgil'e ayrılmış olan oda

Tıp Fakültesi birinci, ikinci ve üçüncü sınıf öğrencileri Dr. Ratip Kazancıgil Derslik Binasında bulunan her biri 260 öğrenci kapasiteli üç büyük amfide eğitim görmektedir (Şekil 7). Binada ayrıca 150 öğrenci kapasiteli Anatomi Laboratuvarı, 100 öğrenci kapasiteli Islak Laboratuvar ve 80 öğrenci kapasiteli Kuru Laboratuvarlar bulunmaktadır. Üniversitenin geniş katılımlı bilimsel faaliyet toplantıları ve akademik toplantıları için de kullanılan bina, aynı zamanda her katta küçük derslik odaları ve öğretim üyesi odalarına sahiptir.

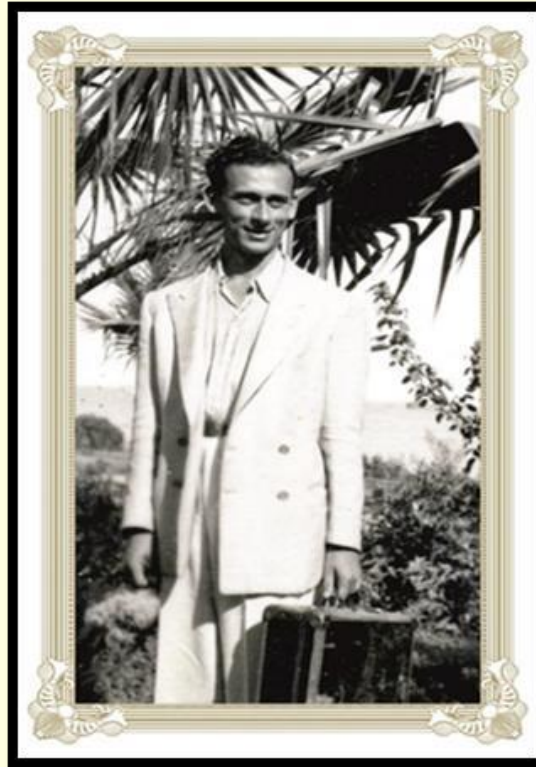
Şekil 7. Derslik Binasının İçeriden Görünümü

Dr. Ratip Kazancıgil'in Kısa Özgeçmişi

1920 yılında Malatya'da doğan Ratip Kazancıgil, ilk, orta ve lise öğrenimini burada tamamladıktan sonra şehirden ayrılmıştır. Bir memur çocuğu olan babasının onu doktor ya da mühendis olarak görmek istediğini, onun da üniversite için şehirden ayrılırken ayrı bir mutluluk yaşadığını görüyoruz (Şekil 8, Şekil 9).³

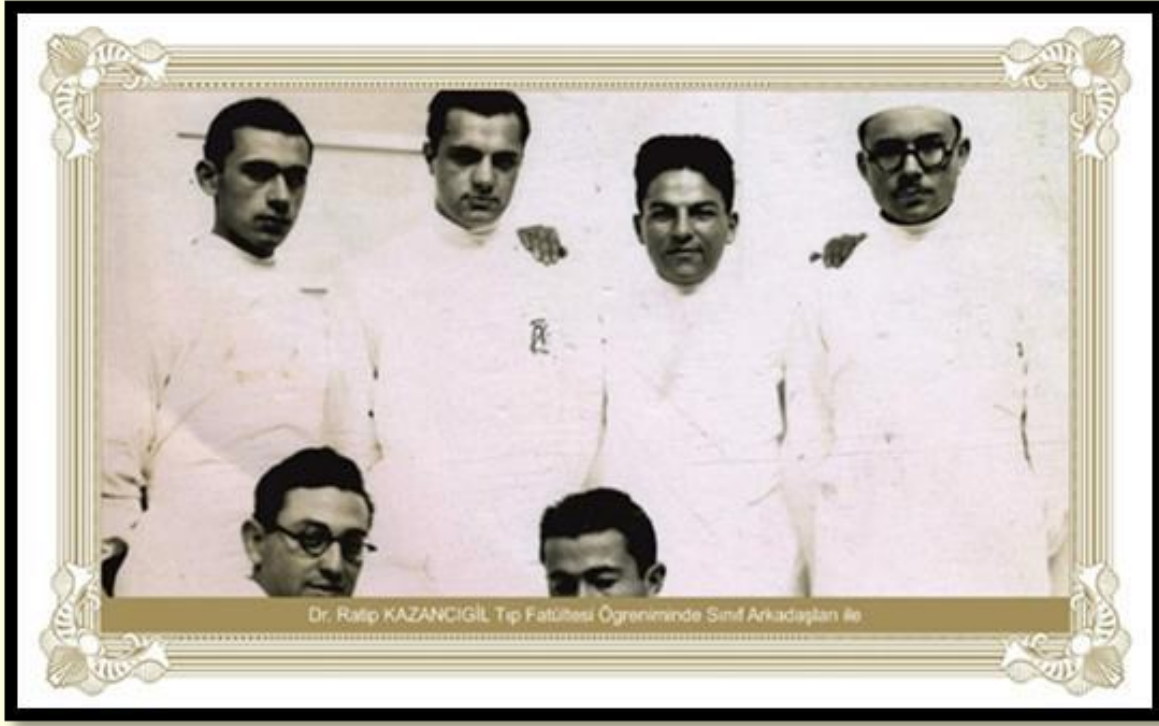

Şekil 8. Ratip Kazancıgil Malatya Lisesi'nde Sınıf Arkadaşlarıyla

Şekil 9. Ratip Kazancıgil'in Malatya'dan Ayrılırken Mutluluğu

1937 yılında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne öğrenci olarak başlamış, "Tıp Talebe Yurdu'nda kalarak öğrenimini tamamlamıştır (Şekil 10).³ 1943'te mezun olmuş, hemen ardından askerlik görevini Asteğmen rütbesiyle Ordu Sıhhiye Komutanlığında tabip olarak tamamlamıştır. 1946 yılında zorunlu sağlık hizmetini yapmak üzere Aydın ili Sağlık Müdürlüğü Sıtmayla Mücadele Şube Merkez Birimine tabip olarak göreve başlamıştır.^{5,6}

Şekil 10. Tıp Fakültesi öğrencisi Ratip Kazancıgil Arkadaşlarıyla

Göreve başladığı ilk yıllarda Aydın’da ve ardından görev yaptığı Edirne’de sıtma ile mücadelede köy köy dolaşarak önemli toplum sağlığı hizmetlerinde bulunmuştur (Şekil 11, Şekil 12).³ 1950 yılına kadar görev yaptığı Aydın Sıtma Mücadele Merkez Tabipliğinde Menderes Ovasını bataklıklardan kurutmak için mücadele etmiştir. 1950 yılında Trakya Sıtma Savaş Bölge Başkanı olarak Edirne’ye atanan Kazancıgil, daha sonra Sağlık ve Sosyal Yardım Müdürlüğü ve İl Sağlık Müdürlüğü görevlerinde de bulunmuştur. Tüm bu yıllarda halkı çeltik üretiminin sağlığa zararlı etkilerinden korumak ve sıtmayı yenmek için çok uğraşmış, üretimin kurallar çerçevesinde yürütülmesi için çeltik ağaları ile de mücadele yürütmüştür.⁵

Şekil 11. Köy Sağlık Evi inşaatında sağlık ekibi ile beraber

Şekil 12. Köy Sağlık Evi açılışı

Kazancıgil'in çalışmaları sağlık hizmetlerinin sınırlarını aşmış, Edirne'de şehir tarihçiliğinde değişim yaratmış, gerek belediye başkanlığı gerekse hekim ve akademisyen kimliği ile emeklilikten sonra da, yaşadığı şehir ve coğrafya için çalışmaya devam etmiş ve çalışmalarının tıp tarihi ve deontolojiyle bağlarını kurmayı hiç ihmal etmemiştir. Doğasına ve tarihine hayran olduğu Edirne'ye kendini adanmış, sosyal, sanatsal ve kültürel yönden de şehrin gelişmesi için çalışmış, musiki derneğinden, turizm derneklerine birçok kamu yararına çalışan kurumun kuruculuğunu yapmıştır.

Bu çok yönlü çabaları meslek örgütü tarafından da görülüp takdir edilmiş, Türk Tabipler Birliği Halk Sağlığı Kolu tarafından, 1991 yılında başlatılan "Nusret Fişek Halk Sağlığı Hizmet Ödülü"nü'nün ilki Dr. Ratip Kazancıgil'e verilmiş, bu ödül onu çok gururlandırmıştır. Kazancıgil, Türkiye'nin tüm Trakya Bölgesi'nde sıtmanın yok edilmesinde öncü rolü ve hizmet süresi boyunca gösterdiği üstün başarılarından dolayı TC Sağlık Bakanlığı tarafından da ödüle layık görülmüştür.⁵⁻⁷

Ratip Hoca'yı en çok mutlu eden diğer bir ödül ise öğrencileri tarafından "Yılın En Sevilen Hocası" seçilmesidir. Ratip Hoca'nın akademik serüveninde, Süheyl Ünver Hoca'nın büyük etkisi vardır. Edirne sevgisi ve şehir üzerine çalışmalar üzerinden aralarında kopmayan bir bağ bulunan Süheyl Hoca ona, Tıp Tarihi alanında doktora yapmasını tavsiye etmiş, Ekrem Kadri Unat'ın da yönlendirmesi ile 60 yaşına yakın doktora başlamıştır. "1262-1920 Yılları Arasında Edirne İlindeki Sağlık Kurumları ve Kurumda Çalışan Personel" başlıklı doktora tezini 1981 yılında tamamlamıştır.⁸

1985 yılında İl Sağlık Müdürlüğü görevinden emekliye ayrılarak Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı Başkanlığı'na Yardımcı Doçent kadrosuyla görevine başlamıştır. 1987'de emekli olduktan sonra da hiçbir ücret almadan okulda ders vermeye devam etmiştir. Eğitimci kimliği ile de kalpleri kazanmış, Tıp Fakültesinde iki kez yılın en sevilen hocası seçilmiş, öğrencilerinin verdiği bu ödüllerden bambaşka bir mutluluk duymuştur (Şekil 13).³

Şekil 13. Yılın En Sevilen Hocası Seçilen Kazancıgil Ödül Töreninde

Kazancıgil Tıp Fakültesi'nde göreve başladığında hızla yıllardır hayalini kurduğu 2. Bayezid Külliyesi'ni Sağlık Müzesi'ne dönüştürme çalışmalarına koyulmuştur. Geleneksel kültür birikimini tarihsel mekân ile buluşturduğu Sağlık Müzesi (Şekil 14, Şekil 15, Şekil 16)⁹, 2004 Avrupa Müze Ödülü olarak ulus ötesinden de takdir edilmiştir.⁵⁻⁷

Şekil 14. Edirne Sağlık Müzesi Genel Görünümü

Şekil 15. Edirne Sağlık Müzesi Külliye Bölümü İç Avlu

Şekil 16. Edirne Sağlık Müzesi - Şifahanenin müzikle tedavi bölümü

Müzecilik çalışmalarında Hoca ayrıca Trakya Üniversitesi'nin ilk müze girişimine öncülük etmiş, yayın, fotoğraf ve koleksiyonunu üniversiteye bağışlamasıyla 1992'de Trakya Üniversitesi'nde "Ratip Kazancıgil Kütüphanesi ve Müzesi" açılmıştır.¹⁰

Maalesef bu mekânın müze kısmı sürekliliğini koruyamamış olsa da kütüphane kısmı "Ratip Kazancıgil Tıp Tarihi Kütüphanesi" adıyla merkez kütüphaneye devrolarak Edirne Kitaplığı içerisinde yaşamaya devam etmektedir (Şekil 17).

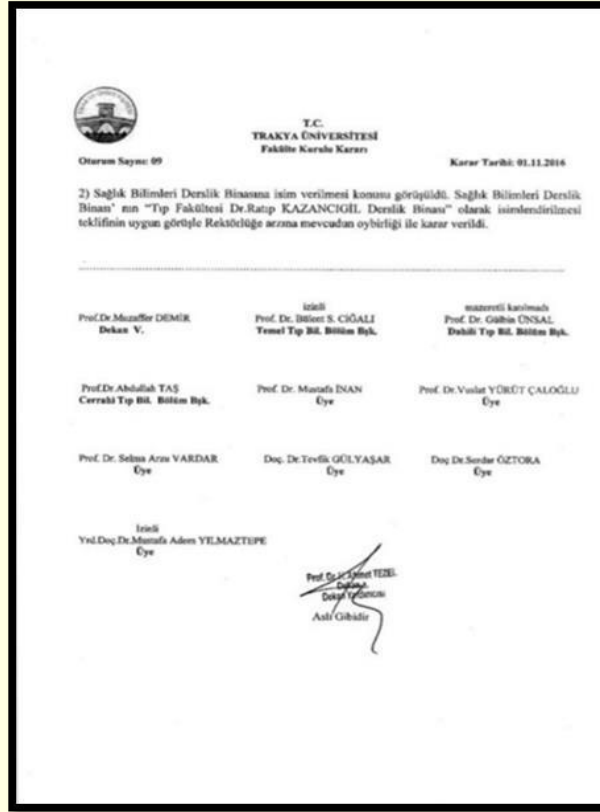
Şekil 17. Trakya Üniversitesi Merkez Kütüphanesi İçinde Ratip Kazancıgil Kütüphanesi ve Müzesi

Son nefesine kadar mesleği ve Edirne şehri için çalışan ve yeni projeler üreten Dr. Ratip Kazancıgil, 12 Ağustos 2017 tarihinde aramızdan ayrılmıştır.

Ender bulunan akademik kişiliği; emekliliğinde doktora yapması ve bilimsel eserleri akademisyenlikte çığır açıcı nitelikte olup, yaşamıyla Trakya ve tüm ülkedeki yükseköğrenim kurumları ve şehirler için aydınlatıcı olmuştur.

Sağlık Bilimle ri Derslik Binasına Hoca'nın İsminin Verilme Süreci - Fikrin Doğuşu

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığı, 2016 yılında fakültenin geçmişine sahip çıkmak, bu kurumun kimler tarafından kurulduğunu bilgisini gelecek kuşaklara aktarmak için bir proje olarak en yeni ve büyük amfi binasına Ratip Hoca'nın ismini vermeyi planlamıştır. Fakülte Kurulu 01.11.2016 tarihli toplantıda oy birliği ile bu yönde karar almış, teklif 09.11.2016 tarihinde Üniversite Senatosuna arz olunmuştur (Şekil 18, Şekil 19).¹¹

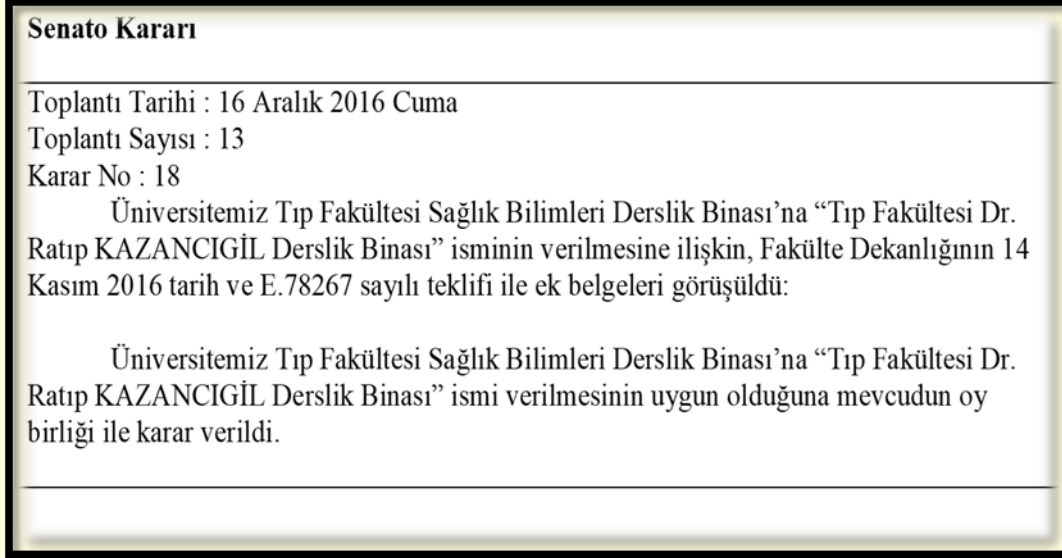

Şekil 18. Dr. Ratip Kazancıgil Derslik Binası İçin Fakülte Kurulu Kararı

Şekil 19. Dr. Ratip Kazancıgil Derslik Binası İçin Üniversite Senatosu'na Yazılan Yazı

Üniversite Senatosu, Tıp Fakültesi'nden gelen teklifi hızla değerlendirmiş 16 Aralık 2016 tarihinde oybirliği ile onaylayarak karara bağlamıştır (**Şekil 20**).¹³ Ardından açılış töreni için hazırlıklar başlamış, bina isminin tabelası, hocanın özgeçmişinin bulunduğu pano, ismine oda düzenlenmesi ve hocanın büstünün yapılması masrafları Tıp Fakültesi Dekanlık bütçesinden karşılanmıştır.

Şekil 20. Sağlık Bilimleri Derslik Binasına Hoca'nın İsmine Verilmesine Dair Senato Kararı

Karar, dönemin Dekanı tarafından Ratip Hoca'ya iletilmiş, Hoca bu düşüncüyü çok büyük heyecan ve mutlulukla karşılamıştır. Ratip Hoca: "*Hayatım boyunca çok ödül aldım, çok mutlu oldum. Ancak hiçbir şey beni bu kadar mutlu etmemiştir*" diyen Ratip Hoca çok duygulanmış ve bu durumun yaşarken olmasının oldukça önemli olduğunu ve kendi gözleri ile görmesinin öneminin ayrı olduğunu bildirmiştir.¹²

Dr. Ratip Kazancıgil Derslik Binası Açılış Töreni

Karar sürecinin ardından planlanan açılış için davetiyeler, üniversite çalışanlara, öğrencilere ve Edirne halkına iletilmiş ve oldukça kalabalık bir katılımcı ile 12 Nisan 2017 tarihindeki tören yapılmıştır (**Şekil 21, Şekil 22**).¹²

Şekil 21. Ratip Hoca Derslik Binası Açılışında Adına Yapılan Büstü ve Panoyu Açarken

Şekil 22. Ratip Hoca Derslik Binası Açılışında Üniversite Rektörü, Fakülte Dekanı İle Birlikte

Açılışta, Üniversite Rektörü, Fakülte Dekanları ve değerli hocalar konuşmalar yapmış, ardından verilen kokteyl ile tören sona ermiştir. Törene Dr. Ratip Kazancıgil'in yanı sıra Rektör Prof. Dr. Erhan Tabakoğlu, Dekan Prof. Dr. Ahmet Muzaffer Demir, Dekan Yardımcıları Prof. Dr. H. Ahmet Tezel, Prof. Dr. Mustafa İnan, Genel Sekreter Yardımcıları Uzm. Ahmet Sezgin ve çok sayıda akademisyen ve öğrenci katılmıştır. Törende Ratip Hoca'nın duygularını ifade ettiği konuşması ise dinleyenleri oldukça etkilemişti (Şekil 23, Şekil 24).¹² Ratip Hoca;

"Bazen kelimeler değil, duygular konuşur. Şu an o hissiyattayım. Bu ülkemiz ve üniversitemiz için bir ilktir. Üniversiteler büyük hocaların, bilginlerin isimlerini dersliklere, laboratuvarlara vermişlerdir. Ama ilk defa bir yardımcı doçentin ismi bir binaya veriliyordur." diyerek ardından bir ozanın *"Mezarımı yol üstüne kazınlar, Yar geçtikçe üzerimden bana taze can gelir."* şiirini okumuştur. Sözlerinin sonunda da, öğrencilerin odasının önünden geçtiğinde kendisine de taze bir can geldiğini ifade eden Ratip Hoca, emeği geçen herkese çok teşekkür ederek konuşmasını tamamlıyor.⁶⁻¹²

Ratip Hoca'nın sözleri, akademik unvanların ötesinde işini iyi yapmanın ve iyi hekim olmanın önemine, bu değerlere liyakat göstermeye övgü olarak da yorumlanabilir.

Şekil 23. Ratip Hoca'nın Açılış Töreni Konuşması

Bina içinde hocamız adına yola bakan konumlanışta oda düzenlendiğini ve hocamızın çalışmalarına orada devam eden, bu odaya ayrıca çok mutlu olan Ratip Hoca;

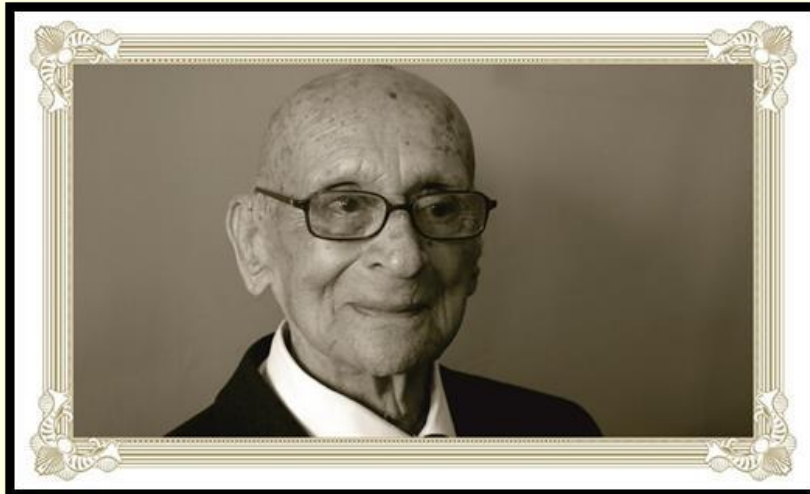
“Hem yoldan geçen hem bina içindeki öğrenciler beni görüyorlar, ben olmasam da ismimi ve odamı görüyorlar. Bu benim için öğrenci hoca buluşması, tıpkı iki sevgilinin buluşması gibidir ve beni çok mutlu etmektedir, sizlere minnettarım...” diye belirtmiştir.

Şekil 24. Dr. Ratip Kazancıgil Derslik Binası Açılış Töreni Katılımcıları

Tartışma ve Sonuç

Dr. Ratip Kazancıgil, sağlığında kendisiyle yapılan söyleşilere dayalı kitabında “Edirne’de tıp tarihi yönünden başka neler yapılabilir?” sorusuna “Tıp Medresesinde ve Edirne Darüşşifasında hizmet vermiş kişilerin hayat hikâyeleri hekimlik değerleri araştırılıp, yayınlar yapılabilir... Edirne’de hizmet veren ünlü hekimlerin adları tıp fakültesinin belirli birimlerine verilebilir”¹³ diye yanıt vermiş ve kendisi hep böyle vefa görevlerini yerine getirerek yaşamıştır. Hiç şüphesiz röportaj sırasında yine kendisini görevlendirerek söylediği bu sözleri söylerken, gelecekteki bu derslik binası aklına gelmemiştir. Ancak görüldüğü gibi kendisini çok mutlu eden bu fikri akla getirenler olması oldukça iyi bir vefa örneği ve bir bakıma onarıcı adalet örneği de olmuştur. Çünkü Ratip Hoca’nın yine aynı kitapta yer alan, Rahmetli Süheyl Ünver Hoca’nın “doktorum her şey biter Edirne bitmez” sözlerine atıf yaparak; “... Araştırmalarımda gördüm ki hoca yerden göğe kadar haklı. Edirne öyle bir hazine ki araştırmacılar için, derinleştikçe yeni konular çıkıyor...” diyor. Ratip Hoca’nın bütün ömrünü son nefesine kadar bu sözleri gerçekleştirmeye adanması, yaşamının son günlerine kadar çalışması, O’nu her tür vefayı hak eden örnek bir kişilik haline getirmektedir (Şekil 25).³

Şekil 25. Dr. Ratip Kazancıgil

Türkiye’de diğer tıp fakültelerinde benzer bir örneği olmayan amfi binasının da, bu görevi yerine getirmek için bir vefa örneği olduğu düşünülmektedir. Böylelikle Ratip Hoca, sözlerinde ifade ettiği gibi derslik binasını dolduran öğrencilerinin neşesi ile iç içe yaşamaya devam edebilmektedir (**Şekil 26**).

Şekil 26. Derslik Binasını Dolduran Neşeli Öğrenciler

Dr. Ratip Kazancıgil hiç şüphesiz kitapları, bildirileri ve bilimsel konferanslarıyla, Edirne başta olmak üzere çalıştığı her şehirde verdiği emekleriyle, kuruluşunda yer aldığı müzeler, öğrenim kurumları ve sayısız sanat ve kültür dernekleriyle, kısaca şehir tarihçiliğinde çığır açan çalışmalarıyla yaşayacaktır, anılacaktır. Bütün bunların yanı sıra, Ratip Hoca’nın vefatının ardından O’na ithafen yazılan kitapta Prof. Dr. Ahmet Muzaffer Demir hocamızın sözleri önemlidir:

“Vatandaşlık görevi sadece askerlik yapmak ve vergi ödemek değildir. Bunları vatandaş olarak her birey yapar. Toplumunu değiştirebilecek kutsal ışığı olan eğitilmiş bireylerin daha farklı işler yapması, çok çalışması ve üretmesi gerekir. Göle atılan bir taşın yarattığı dalgalar gibi, tanımadığınız insanları ve toplumun her kesimini etkileyebilecek kalıcı eserler bırakmanız gerekir”.¹⁴ ifadesindeki “tanımadığımız insanlar” için çalışmak, kendisi için değil başkasının yararı için fedakârlık yapmayı seçmek, yüksek bir ahlaki tavır alıştıdır. Dr. Ratip Kazancıgil, bu özgeci tavrı, en zarif biçimde yerine getirmiştir. İsmi verilen derslik binası da, O’nun bu etik tavrını yeni nesillere tanıtmak ve aktarmak için iyi bir adımdır. Bu vefa davranışının ve işleyiş sürecinin, tıp tarihinde ve tıp eğitiminde yeri olan hocalarımız için, diğer fakültele de “Ustalara Saygı” bağlamında örnek oluşturabileceği düşünülmektedir.

Bilgi

Herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Makalenin ilk hali, 8-11 Haziran 2022, Antakya-Hatay’da gerçekleşen XIV. Türk Tıp Tarihi Kongresi’nde sunulmuştur. Makale, veri toplama sürecinin tamamlanması ile bildirinin geliştirilmiş halidir.

Çalışmada ele alınan döneme dair veri toplama destek veren Prof. Dr. Ahmet Muzaffer Demir ve arşive ulaşmamı sağlayan Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Sekreterimiz Nurgül Arda’ya çok teşekkür ediyorum.

Kaynaklar

1. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi. Erişim: <https://tip.trakya.edu.tr/pages/hakkimizda>. Erişim Tarihi: 25.05.2022
2. Enver Şengül Ratip Kazancıgil Koleksiyonu. İl Sağlık Müdürlüğü Arşivi
3. Fotoğraflarla Dr. Ratip Kazancıgil Sergisi. Edirne: Kent Müzesi Arşivi; 2018.
4. Kazancıgil R, Gökçe N, Bilal E. Edirne’nin Sağlık ve Sosyal Yardım Tarihi (1361-2008), II. Cilt. Edirne: Trakya Üniversitesi Yayınları; 2008. s 119-120.

5. Kodaman B. Tarih Araştırmalarında Metod Meselesi. Akademik Aç, 1997; 4: 1-8.
6. Bilal E. Dr. Ratip Kazancıgil ve Edirnesi. İstanbul: Hiperlink Yayınları; 2018. s 17-19.
7. Gökçe N. Edirne’de Önder Bir Hekim: Dr. Ratip Kazancıgil (1920 - ...). Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi 2014; 4(2): 43- 49.
8. Tuğrul HM. In Memory of Dr. Ratip Kazancıgil. Balkan Med J 2019; 36(4):204-205.
9. Dinç G. Dr. Ratip Kazancıgil Hoca’yı Anarken. İçinde: Bilal E, editör. Dr. Ratip Kazancıgil ve Edirnesi. İstanbul: Hiperlink Yayınları; 2018. s 369-371.
10. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Edirne İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. Erişim: <https://edirne.ktb.gov.tr/TR-90111/sultan-ii-bayezid-kulliyesi-saglik-muzesi.html>. Erişim Tarihi: 03.06.2022
11. Başkan D. Müzecilik Tarihimizde Edirne. İçinde: Dönmez Ş, editör. Güneş Karadeniz’den Doğar Sümer Atasoy’a Armağan Yazılar. Ankara: Hel Yayıncılık; 2013. s 25-36.
12. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlık Arşivi, Senato Kararları, 2016.
13. Tuğrul M, Gökçe N. Edirne’ye ve Halk Sağlığına Adanmış Bir Ömür Dr. Ratip Kazancıgil. İstanbul: Acar Basım ve Cilt San. Tic. AŞ; 2010. s 425-427.
14. Demi, AM. Toplum ve Bireyler için Bir Rol Model: Dr. Ratip Kazancıgil. İçinde: Bilal E, editör. Dr. Ratip Kazancıgil ve Edirnesi. İstanbul: Hiperlink Yayınları; 2018. s 365-367.